

Denisov O. E.

University of Economics and Law "KROK"

TECHNOLOGICAL AND INNOVATIVE SAFETY OF AN INDUSTRY: SYSTEMATIZATION OF THREATS AND MEASUREMENT PARAMETERS

Summary

The article presents a systematic analysis of the threats and indicators of measurement of technological and innovation safety of an industry. It is determined that technological safety is a derivative from the qualitative and quantitative parameters of technological equipment of production process, therefore, safety measures should be aimed at strengthening the production base and streamlining production processes at enterprises, mainly by "hard" administrative methods and investments in capital assets. We established that the industry's innovative security reflects its ability to generate high-tech solutions and products to meet the needs of the international market in a competitive environment. In the paper, we propose to use "soft" organizational, economic, and psychological tools of cooperative character at the corporate, sectoral, and inter-sectoral levels both within the country and with the use of the whole spectrum of forms of international business activities: export-import operations, technology transfer, and international cooperation.

Keywords: technological safety of industry, innovative safety, threats, safety parameters, factors of influence.

УДК 330.3

Дзюба С. В.

Придніпровський науковий центр Національної академії наук України
і Міністерства освіти і науки України

Фісуненко Н. О.

Університет митної справи та фінансів

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В ГАЛУЗІ БУДІВНИЦТВА

Досліджено теоретико-методологічні підходи до визначення сутності ринку інвестиційних ресурсів у галузі будівництва. Визначено поняття та виділено основні інвестиційні ресурси. Охарактеризовано ринок інвестиційних ресурсів, запропоновано визначення ринку інвестиційних ресурсів у галузі будівництва.

Ключові слова: ринок, інвестиції, будівництво, інвестиційні ресурси, ринок інвестиційних ресурсів.

Постановка проблеми. Серед кола питань, які розглядаються сучасною економічною наукою, є дослідження інвестицій, яке розпочалося в Україні в середині 80-х років та активізувалося з розвитком ринкових відносин. Ефективне реформування економіки України неможливе без залучення інвестиційних ресурсів, які являють собою найважливіший фактор економічного зростання й відновлення, що забезпечує можливість модернізації діючих виробництв, створення й упровадження новітньої техніки і технологій, сучасних систем організації та управління економічними процесами, якісного відновлення ринкової інфраструктури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями інвестиційного ринку та ринку інвестиційних ресурсів займаються як вітчизняні, так і закордонні науковці: К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю, Т.В. Майорова, Н.Д. Гуськова, І.Н. Краковська, Ю.Ю. Слушкіна, В.І. Маколов, Н.І. Лахметіна, І.М. Кобушко, В.В. Бочаров, І.О. Бланк, Н.Д. Гуськова та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну увагу вчених до вивчення цієї тематики, дослідження показали відсутність у науковців єдиного визначення сутності ринку інвестиційного ресурсів, недостатньо охарактеризованими є теоретико-методичні аспекти цього ринку в галузевому вимірі, а саме в галузі будівництва.

Мета статті полягає у дослідженні сутності ринку інвестиційних ресурсів, визначенні товару, що є об'єктом реалізації на такому ринку, розгляді основних елементів ринку та визначенні

поняття «ринку інвестиційних ресурсів у галузі будівництва».

Виклад основного матеріалу дослідження. Нині спостерігається зниження обсягів капітальних вкладень у галузі національної економіки, що зумовлює спад виробництва. Інвестиційний потенціал не затребуваний, а наявні ресурсні можливості використовуються неефективно і не за призначенням.

Досягнення оптимальної соціально-економічної результативності інвестицій як одного з головних складників інтенсифікації виробництва стикається з низьким рівнем пропозиції на власні виробничі ресурси внаслідок занедбаності матеріально-технічної бази та наповнення ринка товарами іноземного походження. Тому, на думку авторів, необхідно дослідити ринок інвестиційних ресурсів, оскільки він характеризує та забезпечує в довгостроковому періоді розвиток національної економіки.

Незважаючи на наявність наукових досліджень щодо сутності інвестицій, вивчення і моделювання інвестиційного процесу, в економічній літературі все ще немає загальноприйнятої точки зору щодо категорії ринку інвестиційних ресурсів.

Ринок інвестиційних ресурсів є сегментом інвестиційного ринку та відзначається тим, що товаром на ньому є інвестиційні ресурси. На думку авторів, розгляд цього питання необхідно починати з розкриття сутності та значення таких його складників, як ринок та інвестиційні ресурси.

Як відомо, ринок формується в процесі становлення товарного господарства, це його обов'язковий і найважливіший елемент. Потреба

ринкових відносин впливає з тих самих причин, що зумовлюють поділ праці між економічно суверенними виробниками в суспільстві. Ринок – це їх наслідок. Ринок став необхідним із моменту, коли людство диференціювало виробництво, тобто коли община, а потім окрема сім'я вже не виробляла для себе все необхідне, а почала спеціалізуватися на різних видах діяльності.

У Великій радянській енциклопедії представлено таке визначення: «Ринок – сфера товарного обміну» [1, с. 452–453]. Англійський економіст ХІХ ст. Е.Дж. Долан розумів ринок як групу людей, які вступають у ділові стосунки й укладають великі угоди стосовно будь-якого товару [4, с. 19], та вважав, що якщо ринок не виконує своїх функцій, тоді в економіці та суспільстві панують негативні явища, риси та наслідки: зростання дефіциту товарів і послуг або їх надвиробництва; зростання рівня цін швидше за доходи споживачів і прибутки виробників; зубожіння населення; відсутність або низький рівень конкурентоспроможності суб'єктів ринкових відносин.

Отже, ринок замикає собою відтворювальний ланцюжок у структурі обігу капіталу, де кошти знаходять застосування у виробничому процесі, приймаючи форму основних або оборотних коштів, технологій, нематеріальних активів. Таким чином, сконцентровані на ринку капіталу грошові кошти, пройшовши через ринок цінних паперів і ринок кредитних ресурсів, утворюють фундамент для розгортання інвестиційного процесу, а обсяг цих коштів і напрями розміщення служать характеристиками розвитку цього процесу.

Економіка не може ефективно розвиватися без певного рівня ринкових відносин, які повинні охоплювати всі фактори виробництва та умови їх функціонування. На нашу думку, центральне місце в ринкових відносинах належить ринку як механізму, інституту або інструменту взаємодії економічних суб'єктів за допомогою купівлі-продажу, попиту і пропозиції, конкуренції й ціноутворення, де інвестиційний попит і пропозиція збалансовуються через механізм ціноутворення на базі зрівноважених цін на інвестиційні ресурси.

Досліджуючи сутність поняття «інвестиційні ресурси» як товару на ринку інвестиційних ресурсів, встановлено, що вона розкривається по-різному.

Науковці О.Є. Кузьмін, І.І. Коркуна, І.В. Запотоchnий, Д.В. Неміров [6, с. 35–39] визначають інвестиційні ресурси як усі види фінансових активів, які залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування. Це визначення дуже загальне, бо інвестиційні ресурси розглядаються лише як фінансові активи.

Т.В. Майорова зазначає, що інвестиційні ресурси – це фінансові, матеріальні та нематеріальні ресурси, що залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування [7, с. 134]. Це визначення, по суті, класифікує інвестиційні ресурси, але немає конкретики стосовно об'єкта вкладання та цільового призначення. У своїх працях автор застосовує фактор часу як нематеріальний ресурс, а саме визнає ресурси інвестиційними в момент їх залучення до інвестиційного процесу.

С.В. Степаненко вважає, що «інвестиційні ресурси – це кошти, за допомогою яких здійснюється виділення тієї частини сукупного суспільного продукту, яка без порушення об'єктивної пропорційності суспільного виробництва може бути спрямована на розвиток соціально-еко-

номічної системи загалом і реалізацією конкретних інвестиційних проектів зокрема для отримання економічного ефекту» [9, с. 22].

Для більш детального визначення поняття «інвестиційні ресурси» необхідно дослідити окремо сутність визначень «інвестиції» та «ресурси».

Сутність поняття «інвестиції» представлено багатьма науковцями, де є загальні ознаки, а саме: кінцевий результат у досягненні певного ефекту (економічного або соціального); інвестиції виступають як активи, що вкладаються, тобто як ресурси; інвестиції виступають у ролі певної дії (господарських операцій) як спосіб розміщення активів та довгострокових вкладень, спрямованих на збільшення основного капіталу.

Досліджуючи термін «ресурс», який походить від франц. *ressource* – «допоміжний засіб», встановлено, що не існує єдиного підходу до трактування цієї категорії, тому для з'ясування сутності поняття «ресурси» в ході дослідження проаналізовано довідкову, навчальну та наукову літературу. Існують твердження, що ресурси – це багатство, доходи, запаси, можливості, цінності, засоби (матеріальні та грошові засоби), джерела будь-якого (засобів, доходів).

Узагальнюючи ці дефініції, ресурси можна інтерпретувати як елементи виробничого потенціалу та капіталу (грошові кошти, цінності, запаси, можливості), а інвестиції – як вкладення матеріальних та нематеріальних (інтелектуальних) цінностей у розвиток різних галузей національної економіки, що використовуються системою (підприємством, організацією, державою, державними органами та ін.) для досягнення економічного, соціального або екологічного ефекту.

Це зумовлює складність, значущість і багатофункціональність інвестиційних ресурсів в інвестиційній діяльності, отже, основним критерієм, що визначає ресурс як інвестиційний, на нашу думку, є спрямованість ресурсів на інвестування в основний, оборотний та людський капітал, що використовується в процесі виконання інвестиційних програм (проектів) для досягнення поставленої мети та кінцевого результату їх оптимального використання.

Дослідження показали, що різноманіття напрямів інвестиційної діяльності зумовлює різноманітність інвестиційних ресурсів та їх структурування за видами:

- фінансові – гроші, капітал, кредитні ресурси, цінні папери (акції, облигації), банківські вклади, депозити, іноземна валюта;
- матеріально-речові – новітні машини і механізми, обладнання, будівельні матеріали, конструкції, інструменти;
- інноваційні – інформаційні технології, нові форми організації виробничих процесів, організація праці;
- інтелектуальні – нові знання, досвід, корисні моделі, промислові зразки, бренди;
- нематеріальні – авторські права, патенти, «ноу-хау», відкриття, наукові розробки, ліцензії та фактор часу.

Таким чином, на думку авторів, інвестиційні ресурси – сукупність фінансових, матеріально-речових, нематеріальних (інноваційних, інтелектуальних) та трудових цінностей, які використовуються суб'єктом господарювання (інвестором) у процесі їх вкладання в об'єкти інвестування та спрямовуються на здійснення інвестиційної діяльності (реалізації інвестиційних програм і проєк-

тів), тобто використовуються як фактори виробництва, для отримання прибутку або/чи досягнення соціального ефекту.

Сутність інвестиційних ресурсів розкривається через функції, які вони виконують у процесі розширеного відтворення:

1. Інвестиційні ресурси забезпечують економічне зростання та якісне оновлення основних фондів на принципово новій, конкурентоспроможній основі як на рівні окремого підприємства, так і рівні національної економіки загалом.

2. За рахунок інвестиційних ресурсів здійснюються прогресивні структурні зміни в суспільному виробництві, які торкаються найважливіших макроекономічних пропорцій.

3. Інвестиційні ресурси реалізують досягнення науково-технічного прогресу і підвищення на цій основі ефективності виробництва і на мікрорівні, і на макrorівні.

Серед цих функцій велике значення має оптимізація найважливішої макро- економічної пропорції – співвідношення між нагромадженням і споживанням, від якого залежать темпи зростання виробництва, рівень споживання населення й ефективність суспільного відтворення.

Таке трактування дає перспективу більш детально дослідити ринок інвестиційних ресурсів, який, як відомо з наукової літератури, є багатоелементним та вагомим сегментом інвестиційного ринку.

Під час вивчення поняття «ринок інвестиційних ресурсів» зазначимо, що деякі наукові вважають, ринок інвестиційних ресурсів – сегмент інвестиційного ринку, інші допускають, що перший є складником другого. При цьому сегментація інвестиційного ринку являє собою процес цілеспрямованого розподілу його видів на індивідуальні сегменти, які різняться за характером інвестиційних товарів, що обертаються на ньому, інструментів і послуг. Розглянемо визначення безпосереднього товару на ринку інвестиційних ресурсів, що є об'єктом реалізації на такому ринку (табл. 1).

Н.Д. Гуськова, І.Н. Краковська В.І. Маколов та Ю.Ю. Слушкіна вважають, що на інвестиційному ринку функціонують ринок інвестицій (ринок інвестиційних ресурсів), ринок інвестиційних товарів (об'єктів інвестування) та ринок інвестиційних послуг. Ринок інвестицій (інвестиційних ресурсів) характеризується попитом на інвестиційні ресурси з боку потенційних покупців

та пропозицією цих ресурсів (інвестиційного капіталу) з боку інвесторів [3, с. 97–122].

У праці В.В. Биковського розмежування фінансового та «реального» складників інвестиційного середовища відбувається на рівні такого сегмента, як ринок інвестиційних ресурсів, що виявляється «результуючою» функцією усіх інших ринків, на нього тією чи іншою мірою орієнтовані усі інші сегменти ринку інвестицій. Окрім того, не можна ігнорувати різномірність цього ринку, що різко відрізняє його від інших ринків інвестиційних товарів, адже інвестиційні ресурси можуть бути виражені різними формами: фінансовою, матеріально-речовою, а також формою послуг, що реалізуються відповідними суб'єктами інфраструктури інвестиційного ринку; також на особливу увагу заслуговує ринок інвестиційних ресурсів у матеріально-речовій формі, що вміщує значну кількість постачальницько-збутових, торговельних та інших організацій, які забезпечують обіг матеріальних інвестиційних ресурсів [2, с. 97–106].

У кожного науковця є свій погляд на визначення поняття та характеристику ринку інвестиційних ресурсів. Ураховуючи загальні риси цих визначень, можемо підсумувати, що інвестиційний ринок (ринок інвестицій) та ринок інвестиційних ресурсів відрізняються таким: на ринку інвестицій попит представлений інвесторами, які готові вкласти певну суму коштів, матеріальних та нематеріальних активів в об'єкти інвестування, що являють собою пропозицію; на ринку інвестиційних ресурсів попит являє собою потреби інвесторів у ресурсах, засобах та коштах для реалізації інвестиційної діяльності, а пропозиція – це сукупність усіх наявних на ринку ресурсів (як потенційних, так і реальних), що можуть бути залучені інвесторами для реалізації ними інвестиційної діяльності.

Отже, враховуючи вищевикладене, зміст поняття «ринок інвестиційних ресурсів» характеризується так (табл. 2).

Відповідно до дії закону ринкової економіки, на ринку інвестиційних ресурсів попит та пропозиція формуються за такою схемою (рис. 1).

Отже, на думку авторів, ринок інвестиційних ресурсів є сегментом інвестиційного ринку, який відрізняється за характером інвестиційних товарів, що на ньому обертаються (у нашому випадку товаром виступають інвестиційні ресурси), та як поняття являє собою відносини між різними суб'єктами інвестиційного процесу, за допомогою

Таблиця 1

Визначення сутності товару на інвестиційному ринку

Категорія	Визначення категорії
Інвестиція	Майнові та інтелектуальні цінності різного походження, які розміщуються в об'єктах господарської (підприємницької) та інших діяльності, в результаті чого формується прибуток (дохід) або досягається цільовий соціальний ефект
Інвестиційний капітал	Економічна категорія, що характеризує види інвестицій та формується шляхом залучення сукупності інвестиційних ресурсів із подальшою їх трансформацією в об'єкти вкладення для отримання додаткового доходу
Інвестиційний актив	Сукупність фінансових та нефінансових активів – основних фондів, фінансових інструментів, нематеріальних активів та корпоративних прав
Інвестиційна послуга	Сукупність операцій із: прийняття та передачі замовлень із приводу одного чи більше фінансових інструментів; виконання замовлень (доручень) від імені клієнтів; консультування з інвестування; управління активами клієнтів; розміщення фінансових інструментів серед інвесторів на основі твердих договірних зобов'язань; управління багатосторонніми торговельними засобами обслуговування
Інвестиційний ресурс	Фінансові (вкладення, кредити, бюджетні та позабюджетні кошти) та/або матеріальні і матеріально-речові (капітальне майно, «ноу-хау», патенти, права, ліцензії, нерухомість та ін.) ресурси
Інвестиційний інструмент	Усе, у що інвестується капітал (зокрема, цінні папери, сертифікати, страхові поліси, товари та підприємства)

Джерело: систематизовано авторами за [5]

яких здійснюється кругообіг інвестиційних ресурсів у реалізації інвестиційних проектів та забезпечується приріст капіталу для модернізації виробництва, прискорення обіговості оборотних запасів та розвитку національної економіки.

На думку авторів, важливо також звернути увагу на дослідження ринку на рівні реалізації своїх інтересів та відносин, тобто на рівні галузі або підприємства.

У наукових працях економістів, які досліджують проблеми формування та функціонування ринку інвестиційних ресурсів, проблематика в галузі будівництва висвітлюється недостатньо. Починати дослідження варто з розгляду структури будівельного комплексу та особливостей галузі будівництва.

Будівельний комплекс – це сукупність галузей матеріального виробництва і проектно-пошукових робіт, які забезпечують капітальне будівництво у сферах промисловості, сільського господарства, транспорту, а також для потреб житлово-комунального господарства та всіх інших сфер людської діяльності. До складу будівельного комплексу входять такі галузі матеріального виробництва: будівництво, промисловість будівельних мате-

ріалів, виробництво будівельних конструкцій і деталей. Будівництво являє собою окрему самостійну галузь економіки країни, яка призначена для введення в дію нових, а також реконструкції, розширення, ремонту і технічного переозброєння наявних об'єктів виробничого та невиробничого призначення. Визначальна роль галузі будівництва полягає у створенні умов для динамічного розвитку економіки країни та є предметом нашого дослідження.

Н.Д. Гуськова та І.Н. Краковська розглядають ринок інвестиційних послуг, який, на їхню думку, є сегментом інвестиційного ринку, що включає: ринок послуг із виробництва будівельно-монтажних робіт та організації будівництва; ринок проектних робіт та проектної продукції; ринок консультативних послуг (розроблення та експертиза інвестиційних проектів; ринок послуг з інженерно-геологічних вишукування) [3, с. 60–82]. Н.І. Лахметіна [8, с. 25–30] вважає, що ринок інвестиційних послуг забезпечує збалансованість відтворювального процесу.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що об'єднання інвестиційних ресурсів та інвестиційних послуг як товару на ринку інвес-

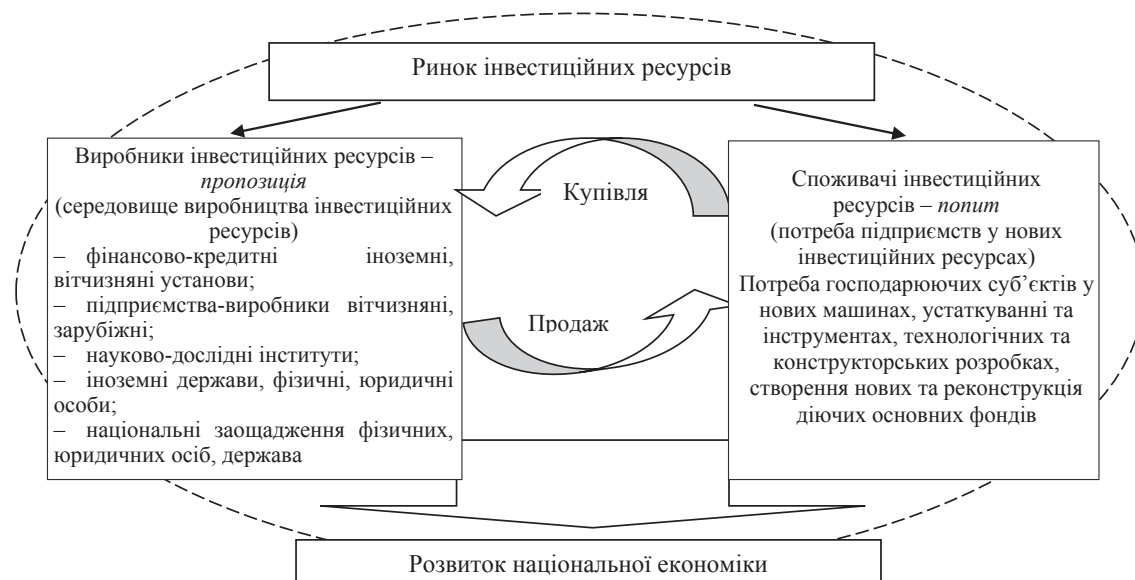

Рис. 1. Формування попиту і пропозиції на ринку інвестиційних ресурсів

Джерело: розроблено авторами

Таблиця 2

Зміст поняття «ринок інвестиційних ресурсів»

Показник	Характеристика
Товар	Інвестиційні ресурси, які виготовляються/придбаються за рахунок інвестицій для реалізації інвестиційної програми/ інвестиційного проекту, якою визначено відновлення, заміну та якісне поліпшення основних засобів, або реалізація якісно нового технологічного (виробничого) потенціалу
Ціна товару	Визначається відношенням попиту та пропозиції на ринку інвестиційних ресурсів, що враховує попит і пропозицію, конкуренцію та задовольняє потреби споживачів для здійснення їхньої інвестиційної діяльності
Характеристика товару	Фінансові, матеріально-речові, нематеріальні інноваційні, інтелектуальні ресурси
Забезпечення	Інвестиційні ресурси безпосередньо залучаються в інвестиційний процес, а потім і у виробничий процес та формують інвестиційний капітал. Таким чином, у процесі інвестиційної діяльності інвестиційні ресурси відіграють роль засобів виробництва, а сам інвестиційний капітал – роль фактору виробництва
Інфраструктура ринку	Кредитно-фінансові установи, державні та недержавні інвестиційні фонди, будівельна індустрія, науково-дослідні інститути, галузь машинобудування, консалтингові компанії. Ключовим завданням інвестиційної інфраструктури є надання послуг суб'єктам інвестиційної сфери та, відповідно, задоволення інвестиційного попиту

Джерело: систематизовано авторами

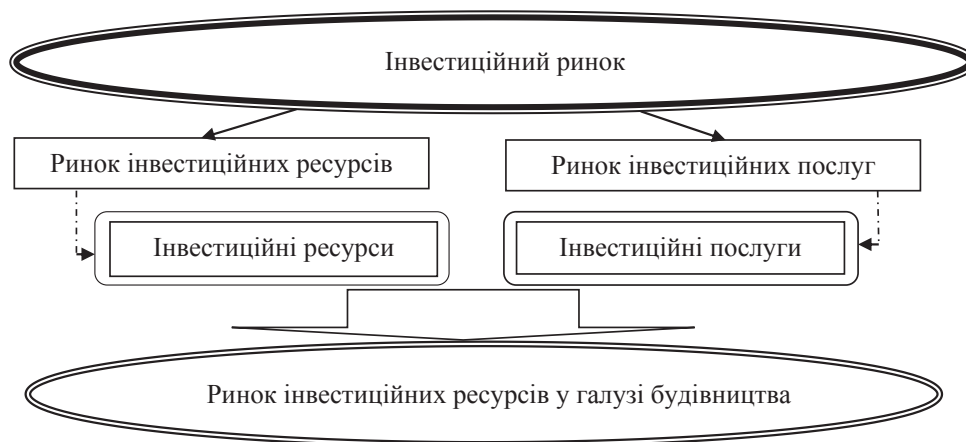

Рис. 2. Ринок інвестиційних ресурсів у галузі будівництва

Джерело: розроблено авторами

тиційних ресурсів у галузі будівництва є доцільним, бо другий забезпечує ефективне функціонування першого. Інвестиційна послуга об'єднує інвестиційні ресурси, при цьому досягається кінцева мета виробництва та перетворення її в капітал (рис. 2). Тобто ефективне здійснення інвестиційної діяльності сьогодні практично неможливо без допомоги консалтингових фірм, спеціалізованих дослідницьких, проектних, будівельно-монтажних та інших організацій, що забезпечують підготовку інвестиційних проектів, їх експертизу, пошук потенційних інвесторів, будівництво і введення в дію об'єктів реального інвестування.

Ураховуючи особливості галузі будівництва, думки науковців та власні висновки щодо сутності економічної категорії ринку інвестиційних ресурсів, запропоновано розглядати залучення інвестиційних ресурсів та інвестиційних послуг саме у матеріальне виробництво для примноження капіталу (основного, оборотного, людського), де ресурси відіграють роль засобів виробництва, а сам інвестиційний капітал – роль фактору виробництва, при цьому інвестиційна послуга забезпечує збалансованість обіговості капіталу та відтворення багатофункціональної системи розвитку будівництва.

Отже, ринок інвестиційних ресурсів у галузі будівництва є реальним складником інвестиційного середовища зі складною відкритою системою на галузевому рівні економічних і правових відносин між різними суб'єктами інвестиційного процесу з приводу купівлі-продажу інвестицій-

них ресурсів, де відбуваються остаточне визнання їх вартості та реалізація, завдяки чому посилюється конкуренція між товаровиробниками за зниження витрат виробництва і підвищення суспільної корисності ресурсів, що залучені у виробництво та формують капітал за допомогою ринкового механізму, для реалізації своїх економічних інтересів, забезпечуючи безперервність суспільного відтворення і формування цілісної економічної системи.

Висновки. Із зазначеного вище витікають такі висновки. По-перше, встановлено, що основним критерієм, який визначає ресурс як інвестиційний, є їх спрямованість в основний, оборотний та людський капітал, що використовується в процесі виконання інвестиційних програм (проектів), для досягнення поставленої мети та кінцевого результату їх оптимального використання. По-друге, розглянуто зміст поняття «ринок інвестиційних ресурсів», процес формування попиту та пропозиції на ньому. По-третє, досліджено особливості галузі будівництва та запропоновано авторське бачення поняття «ринок інвестиційних ресурсів у галузі будівництва». Визначено товар на ньому (інвестиційні ресурси та інвестиційні послуги), який забезпечує ефективне функціонування та об'єднання ресурсів, досягаючи кінцевої мети виробництва і перетворення їх у капітал.

Перспективами подальшого вивчення є умови та чинники формування ринку інвестиційних ресурсів у галузі будівництва та науково-методичні засади його оцінювання.

Список використаних джерел:

1. Большая советская энциклопедия : в 30 т. / Гл. ред. А.М. Прохоров ; изд. 3-е. – М. : Советская энциклопедия, 1975. – Т. 22. – 628 с.
2. Быковский В.В. Региональный рынок инвестиционных товаров как основа организации инвестиционного процесса / В.В. Быковский // Актуальные проблемы российского менеджмента : сб. науч. тр. : под науч. ред. д-ра экон. наук, проф. В.В. Быковского ; Тамб. гос. техн. ун-т. – Тамбов, 2007. – 252 с.
3. Инвестиционный менеджмент : [учебник] / Н.Д. Гуськова [и др.] ; 2-е изд., перераб. и доп. – М. : КНОРУС, 2016. – 438 с.
4. Долан Э.Дж. Рынок: Микроэкономическая модель / Э.Дж. Долан, Д. Линдсей. – СПб., 1992. – С. 19.
5. Котуков А.А. Методологические основы исследования экономической сущности инвестиционного рынка и его структуры / А.А. Котуков // Вестник ВГУ. Экономика и управление. – 2005. – № 2. – С. 56–61.
6. Інвестиційний механізм забезпечення стратегій ПФГ / О.Є. Кузьмін [та ін.] // Вісник ДУЛП. – 1997. – № 317. – С. 35–39.
7. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність / Т.В. Майорова. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
8. Лахмитина Н.И. Инвестиционная стратегия предприятия : [учеб. пособ.] / Н.И. Лахмитина ; 7-е изд., стер. – М. : КНОРУС, 2014. – 232 с.
9. Степаненко С.В. Інвестиційні ресурси та їх використання в трансформаційній економіці : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.01 / С.В. Степаненко ; Хар-кий. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Харків, 2001. – 22 с.

Дзюба С. В.

Приднепровский научный центр Национальной академии наук Украины
и Министерства образования и науки Украины

Фисуненко Н. А.

Университет таможенного дела и финансов

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К АНАЛИЗУ РЫНКА ИНВЕСТИЦИОННЫХ РЕСУРСОВ В ОТРАСЛИ СТРОИТЕЛЬСТВА

Резюме

Исследованы теоретико-методологические подходы к определению сущности рынка инвестиционных ресурсов в отрасли строительства. Определено понятие и выделены основные инвестиционные ресурсы. Охарактеризован рынок инвестиционных ресурсов, предложено определение рынка инвестиционных ресурсов в отрасли строительства.

Ключевые слова: рынок, инвестиции, строительство, инвестиционные ресурсы, рынок инвестиционных ресурсов.

Dzyuba S. V.

Prydneprovsk Research Center of the National Academy of Sciences of Ukraine
and the Ministry of Education and Science of Ukraine

Fisunencko N. O.

University of Customs and Finance

CONCEPTUAL APPROACHES TO ANALYSIS OF THE MARKET OF INVESTMENT RESOURCES IN THE CONSTRUCTION INDUSTRY

Summary

The theoretical and methodological approaches to determining the essence of the market for investment resources in the construction industry are investigated. The concept is determined and the main investment resources are defined. The market of investment resources is characterized, the definition of "market of investment resources in construction industry" is proposed.

Keywords: market, investments, construction, investment resources, market of investment resources.

УДК 330.133.7+330.106.541

Зайцев О. В.

Жукова Т. А.

Сумський державний університет

ЗАСТОСУВАННЯ В ЕКОНОМІЦІ ТА ФІНАНСАХ ПОКАЗНИКІВ, ЩО ВИМІРЮЮТЬСЯ ВИТРАТАМИ ПРАЦІ

У статті розглядаються економічні та фінансові моделі економічного розвитку, в яких використовується показник витрат праці. Звертається увага на методологічну невизначеність та практичну вільність щодо застосування показника витрат праці. Пропонується доречність застосування показника праці, що вимірюється годинами вартості.

Ключові слова: економічні моделі, витрати праці, показник праці, вимірювання праці.

Постановка проблеми. Стаття є продовженням статті «Використання в економіці і фінансах показників, що вимірюються витратами праці», що опублікована в науковому журналі «Вісник Одеського національного університету. Економіка» на початку 2017 року [1]. В економічних науках, в різних їх напрямках та відгалуженнях, зокрема в конкретно-прикладних дослідженнях, особливо у формалізованих моделях, існує протиріччя, сутність якого полягає в тому, що в багатьох теоретичних концепціях та в економічних і фінансових моделях декларується застосування показника витрат праці, але єдиного погляду щодо того, як вимірювати такий показник праці, не існує. Кожний дослідник, застосовуючи такі моделі, трактує показник праці на свій власний розсуд. А тому, використовуючи одну і ту ж саму модель та застосовуючи в її розрахунках, здавалося б, одні й ті ж самі показники, кожний дослідник отримує свій окремий, ексклюзивний результат. Один із чинників такої різноманіт-

ності – це показник вимірювання витрат праці, який в сучасних економічних концепціях, в їхній практично-прикладній площині має досить довільне трактування. Довільне трактування показника витрат праці – це одне із не визначених сьогодні теоретичних та прикладних економічних питань, а саме питань застосування показників витрат праці у складі їх системно-модельної сукупності, за допомогою яких і вибудовувалися і вибудовуються досі теоретично-модельні механізми відображення економічного становлення, модернізації або економічного розвитку національних господарств.

З метою подальшої розмірно-чисельної визначеності показника праці як економічного показника, а згодом і як фінансового показника ознайомимося з трактовкою показників праці в моделях, що описують процеси на макро- та мікроекономічних рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Переважно проблема визначення виміру кількості